

2. נ מ ל ח י פ ה

על פעולות הנמל ניתן תיאור כללי בדו"ח השנתי מס. 1, ובעקבות ההערות וההצעות הכלולות/נתקיימו דיונים עם משרד התחבורה ועם מינהלת הנמל על השינויים הדרושים. חלק ניכר מהליקויים עדיין לא באו על תיקונם ויש אפוא לראות בדו"ח הנוכחי על הנמל כעין המשך לדו"ח הקודם.

פעולות הביקורת

א. כושר עבודתו של הנמל גדל במידה ניכרת בשנת הכספים 1950/51. בכספי תקציב הפיתוח בוצעה עבודת הכשרה של שטחים בנמל לשם ניצולם היעיל: נוספו כ-27,000 מטר מרובע של רציפים, 120 מטר רציף לדוברות, הושלמה בניית מחסן מס. 4 בעל שטח אחסנה של 1,850 מ"מ, וכן הושלמה התקנת אולם הנוסעים במחסן מס. 3.

באותה שנה החל הנמל להשתמש ברוב הציוד המיכני לפריקה ולטעינה, שנרכש מכספי המלווה האמריקאי. הוכנסו דוברות הנמל לעבודת הסיראות, ונבנו 6 דוברות חדשות. שונאז' הפריקה והטעינה עלה - לפי הסטטיסטיקה של מינהלת הנמל - מ - 1,053,000 טון בשנת 1949/50 ל - 1,357,000 טון בשנת הדו"ח.

ב. בין השיפורים, שחלו בתקופה הנזכרת, ראויים לציון:

(1) הופסק הנוהג למסור את הביצוע של עבודות גדולות לקבלנים בלי הכרזה (ראה דו"ח מס. 1, חלק א', פרק ג', עמוד 34-35).

(2) נזק ניכר נגרם לסחורות בשקים כגון חיטה, סוכר וכו', שמחמת שימוש בווים בלתי מתאימים בשעת פריקתן נשפכות לים, לדוברות ולרציפים (ראה דו"ח מס. 1, חלק א',

פרק ג', עמ' 35). השימוש בוויים אלה הופסק.

(3) עשרות מכוניות חדשות וגם משומשות, שהופקעו בגלל חוסר רשיון, חנו במשך תקופה ארוכה, מהן למעלה משנה, בנמל תחה כיפת השמים על חוף הים בלי השגחה ובתנאי שמירה בלתי מספיקים. כמה ממכוניות אלו ניזוקו קשה.

לפני כמה חודשים הועברו המכוניות הללו לשטח סגור שברשות הנהלת המכס, וכל המכוניות המגיעות לנמל מועברות כעת לשטח זה.

ליקויים שלא תוקנו או לא הוסברו כראוי

א. הציוד האמריקאי.

הציוד האמריקאי, בכללו מנופים, טראקטורים, קרוניות, מזלגות הרמה וכו', משתמש בו ברובו הגדול הקבלן לסבלות בנמל. עדיין לא הוחלט סופית על תנאי בעלות או שימוש בקשר לציוד זה (ראו דו"ח מס' 1, חלק א', פרק ג', עמוד 33). מינהלת הנמל חייבה את חשבון הקבלן בשנת הכספים 1950/51 בסכום של 50,000 ל"י לדמי שימוש בציוד זה.

עדיין לא הוסברו לנו תנאי מסירת הציוד.

ב. אינונטר הנמל.

אינו קיים עדיין רישום סדיר של האינונטר שברשות הנמל.

ג. פקדונות של עמילי המכס.

עמילי המכס מכניסים למינהלת הנמל פקדון לשם החשת שחרור הסחורות בנמל. הפקדון הוא לכיסוי ההוצאות של דמי השירותים עד סידור החשבון הסופי.

חיסול הפקדונות משתחה לפעמים עד לשנה תמימה, ונגרם עיכוב בתשלום לקבלנים העוסקים בסבלות וסיראות. מינהלת הנמל נאלצת לתת לקבלנים הלוואות על חשבון השירותים, שבוצעו על ידי הקבלנים. כתוצאה מהשהיית חיסול הפקדונות אין חשבון ההכנסה של הנמל מראה תמונה נכונה על ההכנסות הממשיות של הנמל מהשירותים, כיוון שכל עוד לא חוסל הפקדון, אינם נכללים דמי השירותים בהכנסה.

ד. גביית דמי שירותים מעמילי מכס ע"י הקבלן לסבלות.

הקבלן לסבלות גובה לפעמים מעמילי המכס שלא באמצעות קופת הנמל סכומים שונים כתשלום בעד עבודות הקשורות בסבלות או בעד השימוש במנופים של הנמל, נוסף על התשלומים לפי התעריף הקבוע. עמילי המכס הגישו למינהלת הנמל תלוניות על הגביות האלה של הקבלן. פנינו בעניין זה למינהלת הנמל, אבל לא קיבלנו תשובה.

ה. הטיפול בסחורות על ידי עובדי הנמל.

הטיפול הבלתי נאות ובלתי זהיר בסחורות על ידי העובדים בנמל, שהצבענו עליו בדו"ח השנתי מס. 1 (חלק א', פרק ג', עמוד 31), עדיין בעינו עומד.

ו. סחורות המוטענות על קרונות רכבת בפריקה ישירה.

הקבלן לסבלות בנמל דרש הוספה על מחיר ההטענה של סחורות ישר מן האניה על קרונות הרכבת. מינהלת הנמל נתנה לחברה הנ"ל תוספת של 200 פרוטה לכל טון המוטען כנ"ל בארבעה מביין שישה קווי הרכבת בנמל.

העלאת שכר זו לא היתה לדעתנו מוצדקת, כי במקרה של פריקה ישירה אין הקבלן מבצע את הפעולות הכאות: א) העברת הסחורה למחסנים הנמצאים במרחק גדול יותר מהקוויים הנ"ל, ב) הערמת הסחורה במחסנים, ג) הטענת הסחורה מהמחסנים על

כלי הרכב לשם משלוחם מן הנמל.

פגיעות בחוק

א. יריעות לכיסוי סחורות.

מינהלת הנמל, באישורו של משרד התחבורה, הסכימה לשלם לקבלן לסבלות סך של 10,000 ל"י בעד כיסוי סחורות ביריעות בעונת הגשמים 1950/51.

לפי תקנות נמל חיפה (תעריף לטעינה ופריקה בסירות וסבלות 1946, תיקון - עתון רשמי תוספת ב', מס. 1523, עמוד 1019) נמנית גם פעולת "כיסוי סחורות והעברה לשמירה מנזק" על הפעולות, שהקבלן חייב לבצען ושתמורתן הוא מקבל תשלום לפי התעריף הקיים.

נתברר שהקבלן לא היה מוכן לבצע את כיסוי הסחורות, אלא אם כן ישולם לו בעד העבודה הזאת במיוחד; לפי שענתו הדבר היה גורם לו הפסד.

גם לאחר הסכמתה של מינהלת הנמל לתשלום הסך הנ"ל לא מילא הקבלן אחרי דרישותיה של מינהלת הנמל, כפי שנקבעו בהסכם:

(א) לא דאג לקבוצת פועלים מיוחדת ולאיש אחראי לביצוע העבודה.

(ב) היריעות לא הוחזקו במצב טוב, לא נאספו ולא קופלו לאחר השימוש.

(ג) הסחורות לא כוסו בעונת הגשמים ותלונות לעשרות חוגשו ע"י סוכני אניות ויבואנים, שסחורותיהם ניזוקו בגשם.

ב. דמי סבלות וסיראות בעבור חומרים לגידור.

לפי רשימת התעריפים, שניתן להם תוקף חוקי בתאריך 18.7.46 (צו נמל חיפה, תעריף לשירותים מסוימים, עתון רשמי תוספת ב' מספר 1506, עמוד 839), נגבים דמי סבלות בעד חומר לגידור לפי משקל הסחורה ולא לפי נפחה.

אגב בדיקת חשבונות צה"ל מצאנו, כי בעד מטען של חוטי תייל במשקל של 171 טון, שהגיע ל-צה"ל, שולם תחילה לפי הישוב המשקל, אך בהתאם לדרישת הקבלן חושבו דמי השירותים לפי נפח התייל; חשבון הצבא חויב בהפרשים העולים לסך 869.- ל"י כדמי סבלות ו-358 ל"י כדמי סיראות.

מינהלת הנמל חודיעה לנו, כי היא פנתה לקבלן בדרישה להחזרת ההפרשים הנ"ל, אך הקבלן סירב להיענות לדרישה זו.

פגיעות בעקרונות היעילות והחסכון

א. תשלומים לקבלן הסבלות בעד עבודה מיוחדת.

הקבלן לסבלות ביצע בנמל גם עבודות שאינן עבודות סבלות.

לקבלן הסבלות שולם סך -46 ל"י בחודש יוני 1950 בעד העברת 48 ספסלים בשטח הנמל למרחק של כ-1200 מטר. נמצא, שהעברת כל ספסל בשטח הנמל עלתה בלירה בקירוב.

ב. דמי אחסנה בעד עצים משומשים.

ביום 17.8.49 פורקה מהאניה "נידרלנד" כמות עצים משומשים במשקל 133 טון. בעל המטען סירב לקבל את מטען העצים, והמטען נשאר כשלושה חודשים בנמל. לאחר מכן שלח בעל המטען חלק מהעצים - 45 טון - לחוץ לארץ, ואת השאר מסר לאחרים.

בעל המסען צריך היה לשלם למינהלת הנמל כדמי אחסנה סך -1073 ל"י. במקום זה גבתה מינהלת הנמל סך -20 ל"י בלבד. הערנו למינהלת הנמל, כי לפי תקנות הנמלים יכולה היתה לוותר מדמי האחסנה על סכום, שאינו עולה על 50%.

ג. בניית דוברות ברזל.

מינהלת הנמל עשתה עם קבלן חוזים על בניית דוברות. לפי החוזים היה על הקבלן לבנות 2 דוברות סיפון (סגורות מלמעלה) ודוברת מחסן אחת (פתוחה מלמעלה). מינהלת הנמל התחייבה לספק לקבלן לבניית שלוש הדוברות 165 טון ברזל, ולהשיג על שמו רשיון יבוא ל-12 טון אלקטרודות. הנמל הקציב לקבלן ברזל, שנחשב במסגרת הציוד האמריקאי, במחיר -43 ל"י כל טון, חופשי מדמי מכס ודמי שירותי נמל. מהנדס משרדנו בדק את הדבר, וקבע שלבניית כל דוברת היו דרושים 40 טון ברזל בלבד, בס"ה 120 טון ברזל בעד שלוש דוברות ו-4 טון אלקטרודות. נמצא, שלא הוצדקה הקצבת 45 טון ברזל ו-8 טון אלקטרודות.

ד. סירות מוטור חכורות.

מינהלת הנמל משתמשת בסירות חכורות להסעת עובדי הים אל מחוץ למעגן וגם במעגן לשם קשירת האניות בנמל ועגינתן. הערנו למינהלת הנמל, אם לא היה עדיף לקנות למטרות הנ"ל סירת מוטור במקום להשתמש בסירות חכורות. מינהלת הנמל קנתה באמצעות סירת מוטור, אך נתברר, שהיא לא התאימה למסרה, שלה נועדה; המשיכו אפוא גם בשנה הנסקרת להשתמש בסירות חכורות.

ה. העברת חלקי קונסטרוקציות ברזל.

מינהלת הנמל מסרה לקבלן את העבודה של העברת 192 טון חלקי קונסטרוקציות ברזל. העבודה נמסרה בתנאי רג"י, ועלתה בסך -868 ל"י. (4.500 ל"י לכל טון, המרחק היה ק"מ אחד).

העבודה נמסרה בלי הכרזה.

ו. הזמנת שולחנות לאולם הנוסעים.

הוזמנו 21 שולחנות במחיר של 23.500 ל"י כל שולחן.

לאחר תקופה קצרה נתפרקו השולחנות; הנגר לא הסכים

לתקן את השולחנות. בחוזה שנחתם אתו לא נכלל סעיף המסיל

עליו אחריות לטיב העבודה למשך זמן מסוים.

מ א ז ון נ מ ל ח י פ ה

ליום 31 במארס 1951

להלן ניתן המאזן הנ"ל בהשוואה למאזן ליום 31 במארס

1950.

<u>31.3.1951</u> ל"י	<u>31.3.1950</u> ל"י	<u>א ק ט י ב</u>
		(1) <u>מזומנים</u>
2,420.984	5,325.320	בקופה
79,215.180	114,635.198	בבנק
443,423.446	219,960.518	באוצר
<u>361,787.282</u>	<u>100,000.000</u>	
75,617.060	102,496.541	(2) סחורות בלתי מוקצבות (לפי מחיר הקנייה)
<u>1,892,393.819</u>	<u>174,496.788</u>	(3) חייבים שונים
<u>2,411,434.325</u> =====	<u>496,953.847</u> =====	בסך הכל אקטיב
<u>96,406.268</u> -----	<u>96,406.268</u> -----	חובות מסופקים שהובטחו ברזרבה
		<u>פ ס י ב</u>
378,460.105	255,951.748	(4) עודף החכנסה על ההוצאה - לזכות האוצר
<u>378,460.105</u>	<u>255,951.748</u>	פחות: העברה לאוצר
502,621.615	190,638.640	(5) פקדונות מבעלי מסענים
<u>1,908,812.710</u>	<u>306,315.207</u>	(6) זכאים שונים
<u>2,411,434.325</u> =====	<u>496,953.847</u> =====	
<u>96,406.268</u> -----	<u>96,406.268</u> -----	רזרבה להבטחת חובות מסופקים

הערות על המאזן ליום 31.3.1951

א ק ט י ב

(1) מזומנים - קופה 2,420.984 ל"י

ביקורת פתע על הקופה נערכו בימים 10.8.50 ו-14.2.51
וכן נעשתה התאמת חשבון הבנק.

(2) סחורות בלתי מוקצבות 75,617.060 ל"י.

לפי הרישום בספר המלאי לסוף חודש מארס 1951 חגיע ערך
הסחורות הנמצאות במחסן לסך 114,570.108 ל"י, בכללו סך
40,351.521 ל"י, המחווה חלק של הצירוד האמריקאי, שנרשם בספר
המלאי, אך לא נרשם בספרים הראשיים של הנמל.

לא נעשתה השוואת החשבונות של המחסן לחשבונות הספרים
הראשיים של הנמל וישנו הפרש בסך 1,398.473 ל"י כדלהלן:

114,570.108 ל"י	הרישום בספרי המלאי
40,351.521 "	<u>פתות: ערך חלק הצירוד האמריקאי</u> שרשום במלאי
74,218.587 ל"י	
75,617.060 "	סחורות לפי הרישום בספרים הראשיים
1,398.473 ל"י	הפרש השעון בירור

לא נעשתה ספירת מלאי הסחורות במחסנים ליום המאזן.
גם רישום תנועת החומרים ביומן המלאי אינו כמצב עד יום, ולא
היתה כל אפשרות לערוך את ההתאמות לרישום במחסן. בביקורת
שנערכה בחודש אוקטובר 1951 נמצא, שתנועת החומרים עד סוף
יולי 1951 לא נרשמה.

(3) חייבים שונים 1,892,393.819 ל"י

סעיף זה כולל בין היתר את הסכומים הבאים:

קבלנים 176,988.227 ל"י

ציוד אמריקאי שברובו
נמצא בשימוש קבלן הסבלות 726,410.742 "

פ ס י ב

(4) עודף ההכנסה על ההוצאה 378,460.105 ל"י.

סך הכל ההכנסות 2,485,206.309 ל"י

סך הכל ההוצאות 2,106,746.204 "

עודף ההכנסה 378,460.105 ל"י
=====

השבונות הנמל אינם מתנהלים על בסיס עסקי (ראה דו"ח שנתי מס. 1, פרק שלישי, נמל חיפה, עמ' 43) ואינם מכילים שורה של הוצאות, העומדות לתשלום, שבחשבון עסקי יש לנכותן מן ההכנסות, כגון הפחתת ערך הנכסים או הקצבה לקרן חידוש הציוד, הפרשות לשירותים סוציאליים לעובדים וכו'; לפיכך אין לראות בעודף המופיע במאזן עודף סופי.

בשנת הכספים הנסקרת לא חל שינוי בשיטת החשבונות, וחזקתו שהוערו בדו"ח מס. 1 על שיטת הנהלת החשבונות כוחן יפה גם לגבי שנת התקציב 1950/51.

חשבון ההכנסה וההוצאה

להלן חשׁוואה בין ההכנסות של השנים 1949/50 ובין

אלו של 1950/51.

1.4.50-31.3.51 1.4.49-31.3.50
ל"ה ל"ה

א. ה-כ-נ-ס-ח

2,160,991.042	1,960,800.664	(1) דמי שירותים למטענים ולנוסעים
71,983.464	64,367.033	(2) שירותים לאוניות
18,641.350	16,986.050	(3) דמי רשיונות
57,289.133	64,061.891	(4) דמי שאר השירותים ושונות
12,391.392	12,644.500	(5) דמי החכרה והשכרה
107,601.344	16,462.535	(6) הפעלת דוברות הנמל
123.555	-	(7) קנסות ואישור תעודות
6,185.029	-	(8) דמי נזקים
50,000.000	-	(9) דמי שימוש בצירוף האמריקאי
<u>2,485,206.309</u>	<u>2,135,322.673</u>	בסך הכל הכנסה

ב. ה-ו-צ-א-ח

491,320.392	390,839.852	(1) משכורות
68,570.797	61,485.085	(2) דלק וחומרים
70,239.205	74,616.377	(3) שירותי עזר
5,018.324	-	(4) חלבשה
		(5) קבלנים:
1,089,671.710	986,700.279	(א) סבלות
162,819.091	217,063.243	(ב) סירות
108,909.184	15,334.672	(ג) דברות
1,719.667	12,786.575	(ד) שונות
8,222.320		(ה) בדק המסילה

<u>1,371,341.972</u>	<u>1,231,884.769</u>	
2,006,490.690	1,758,826.083	
<u>100,255.514</u>	<u>120,544.842</u>	(6) הוצאות השקעה
<u>2,106,746.204</u>	<u>1,879,370.925</u>	בסך הכל הוצאה
<u>378,460.105</u>	<u>255,951.748</u>	עודף ההכנסה על ההוצאה

הצרות על חשבון ההכנסה והחוצאה

ה כ נ ס ח

<u>2,160,991.042</u> ל"י	(1) דמי שירותים למטענים ולנוסעים
1,080,336.887 ל"י	סבלות רגילה למטענים וחפצים
" 10,437.227	סבלות נוספת
" 556,168.155	דמי רציף
" 170,999.240	סירות
" 232,362.584	אחסנה
" 24,984.930	שעות נוספות
" 53,006.431	דמי נוסעים
" 14,722.309	שירותים למטענים נטושים
" 12,698.715	שונות
<u>5,274.564</u> "	דוברות 5%
<u>2,160,991.042</u> ל"י	

הרווחים מעבודת הסבלות היו כדלהלן:

1,080,336.887 ל"י	ההכנסה הכללית כאמור לעיל
<u>" 1,027,050.595</u>	התשלומים לקבלן הסירות
<u>53,286.292</u> ל"י	עודף לטובת הנמל

מעודף זה יש לנכות תשלומים שונים שנעשו לקבלן, מחוץ

לתשלומים לפי התעריף הקבוע, בשנת הכספים הנידונה:

31,573.875 ל"י	(1) תשלום מיוחד לפי פר' 200 לכל טון בעבור מסירה ישירה (פריקה ישירה) בקרתות רכבת בקווים מרוחקים
" 10,000.-	(2) תשלום בקשר לעבודת משמרת שלישית (מקדמה עד לסדור התשבונות)
<u>" 5,000.-</u>	(3) תשלום בעבור כיסוי סחורות ביריעות
<u>46,573.875</u> ל"י	

העודף שנשאר לטובת הנמל מהטיפול בעניני סבלות

6,712.417 ל"י

ברור שבעודף זה אין מינהלת הנמל יכולה לכסות את הוצאות הנמל בקשר להחזקת המנגנון המשפל בגביית דמי השירותים האלה וניהול החשבונות של הסבלות.

ה ו צ א ה

1,089,671.710 ל"י (א) 5 סבלות

סכום זה כולל:

1,027,050.595 ל"י (א) סבלות בעבור מסענים
" 34,462.370 (ב) סבלות נוספת
" 28,158.745 (ג) דמי שירותים לנוסעים

1,089,671.710 ל"י ב ס " ה
=====

על חשבון הוצאה "סבלות נוספת" הנ"ל, היתה הכנסה מבעלי המהורה את מסענים בסכום 10,437.227 ל"י / עודף על חשבון עבודות שונות שהקבלן ביצע בשביל מינהלת הנמל, בקשר להעברת סחורות ממחסן למחסן ובמחסנים עצמם.

(ב) 5 חשבון הסיראות

170,999.240 ל"י הכנסות מהשירות
162,819.091 " פחות: תשלום לקבלן
8,180.149 ל"י העודף לטובת הנמל
=====

מהסיראות מקבלת הנהלת הנמל 5%, ניכוי שאינו מכסה את הוצאות מינהלת הנמל בטיפול בגבייה ובחשבונות אלו.

(ג) 5 חשבון מפעל הדוברות

107,601.344 ל"י הכנסה
108,909.184 " הוצאה
1,307.840 ל"י גירעון
=====

מינהלת הנמל טוענת, כי אין הגירעון סופי, הואיל ויתרת הפקדונות לסוף מארס 1951 בסך 502,621.615 ל"י כוללת גם סכום מסוים המספיק לכיסוי גירעון זה.